

Протягом тривалого часу органічне виробництво в Україні не було врегульовано. У 2011 році Верховна Рада України розглядала законопроект «Про органічне виробництво». Документом визначалися правові, економічні, соціальні та організаційні основи ведення органічного сільського господарства, вимоги щодо вирощування, виробництва, перероблення, сертифікації, етикетування, перевезення, зберігання та реалізації органічної продукції та сировини. Проте цей закон так і не був підписаний та не набув чинності [4].

На даний час базовим законодавчим актом, який регламентує правові засади виробництва органічної сільськогосподарської продукції є Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» від 03.09.2013 року. Цей Закон визначає правові та економічні основи виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини і спрямований на забезпечення належного функціонування ринку органічної продукції та сировини [1]. Органічними можуть бути лише ті продукти, які вироблені відповідно до затверджених стандартів, а виробництво пройшло процедуру сертифікації в установленому порядку [5]. Також варто зазначити, що детальні правила виробництва та обігу того чи іншого виду органічної продукції або сировини затверджуються постановою Кабінету Міністрів України. [3].

Отже, органічне виробництво в Україні є перспективним напрямком діяльності, який отримав законодавче врегулювання. Слід зауважити, що одним із позитивних факторів розвитку законодавства в сфері органічного виробництва стало прийняття Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» від 10.07.2018 р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» від 03.09.2013 р. [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/425-18>.
2. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21.12.2010 р. [Електронний ресурс].-Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>.
3. Проект закону «Про органічне виробництво» [Електронний ресурс].- Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF5EJ00V.html.
4. Оверковська Т. К. Правові ознаки органічного виробництва сільськогосподарської продукції в Україні [Електронний ресурс] / Т.К. Оверковська // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – № 11 – С. 94-98. – Режим доступу : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/11/20.pdf>.
5. Фролова Н.В. Основні правові засади органічного виробництва [Електронний ресурс] / Н.В. Фролова // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 6 – С. 142-145. – Режим доступу : http://www.pap.in.ua/6_2016/4

Д. Гередчук

Науковий керівник – к.ю.н. М. І. Тарнавська

ЗАХИСТ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СУДОМ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Практика Європейського Суду з прав людини (далі ЄСПЛ) в екологічних справах є унікальним правовим феноменом у тому розумінні, що не будучи прописаними в тексті Конвенції [1], екологічні права все ж отримали конвенційний захист завдяки динамічному тлумаченню ЄСПЛ її норм.

Втім, у першій з розглянутих ним «екологічних» справ ЄСПЛ наголошує, що він не є спеціальним органом, що покликаний слідкувати за дотриманням норм природоохоронного права, адже для цього існують інші інституції. У цій же справі ЄСПЛ зазначив, що ст. 8 Конвенції (право на повагу до особистого і сімейного життя) не охороняє право заявника на збереження мальовничого вигляду за вікном [2, с. 255]. Однак, в подальшому, ЄСПЛ розглянув цілу низку справ, де порушення екологічних прав розглядалися ним як порушення ст. 2 або 8 Конвенції [1]. Так, залежно від обставин і ступеню тяжкості наслідків, заподіяних порушенням екологічних прав, Суд кваліфікує порушення або права на життя (ст. 2 Конвенції [1]) або порушення права на повагу

до особистого і сімейного життя (ст. 8 Конвенції). Насправді, немає жодної суперечності в подібній практиці, адже якщо йде мова про суто екологічне правопорушення, то дійсно, оскільки в тексті Конвенції не йдеться про охорону природи, слід шукати інші інструменти захисту цього права, зокрема, використовувати інші конвенції та їх конвенційний механізм захисту, тощо. Однак, якщо порушення екологічних прав є настільки серйозним, що потягло за собою тяжкі наслідки, у тому числі людські жертви, ЄСПЛ цілком логічно вбачатиме порушення державою-учасницею Конвенції права на життя. Щодо порушення права на повагу до особистого і сімейного життя, охоронюваного ст. 8 Конвенції [1], то його ЄСПЛ констатує у разі серйозних порушень, які унеможливають або суттєво впливають на здійснення особистих немайнових прав в аспекті права на житло. Так, до прикладу, будівництво коло житла заявників промислових заводів або об'єктів транспортної інфраструктури, внаслідок чого здоров'ю осіб, що проживають в будинку, заподіюється шкода, розглядається ЄСПЛ як порушення ст. 8 Конвенції [1].

При цьому, ЄСПЛ, як і в будь-якій справі, розглядає усю сукупність обставин, даючи кожній з них оцінку і враховуючи при постановленні рішення. Також, ЄСПЛ щоразу намагається балансувати суперечливі інтереси. Так, наприклад, у справі про розширення аеропорту «Хітроу» Суд врахував важливе значення аеропортів для економіки країни [3]. Однак, констатація відсутності порушення ст. 8 Конвенції була зумовлена не лише цим, а й тим, що ціна нерухомості у районі, де проживають заявники, із збільшенням кількості смуг аеропорту не змінилась, з чого ЄСПЛ зробив висновок про те, що насправді умови проживання коло аеропорту не погіршилися. Про це ж і свідчили дані соціологічного опитування [3].

Обставиною, яка дозволяє ЄСПЛ навпаки, констатувати порушення, є відсутність належної реакції з боку держави на порушення екологічних норм впродовж тривалого часу. Незважаючи навіть на те, що іноді до певних негативних наслідків призводить і сама поведінка заявника, все ж, якщо мають місце упущення з боку державних органів (зокрема. їх бездіяльність), з великою вірогідністю можна стверджувати про порушення Конвенції [1]. На жаль, саме таку обставину найчастіше можна відшукати у справах проти України. Це – характерне порушення, яке слід виправляти системно.

Загалом практика Європейського Суду з прав людини є своєрідним «дороговказом» як для вітчизняної екологічної адвокатури, так і для органів виконавчої влади та суб'єктів правозастосування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004/print1389887244544339
2. Вибрані рішення Європейського Суду з прав людини щодо України – 2011. Частина друга. Харків: «Права людини», 2017. 404 с.
3. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Хаттон та інші проти Сполученого Королівства» від 8 липня 2003 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_105

Г. Зубейко

Науковий керівник : к. ю. н. С.С. Василів

ПАТРОНАТ ЯК ФОРМА ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Патронат дає змогу допомогти дитині в будь-якій ситуації, його можна використовувати як проміжну форму для влаштування дитини в сім'ю, адже така форма сімейного догляду та виховання є альтернативою перебуванню дитини в інтернатному закладі.

Поняття патронату вперше з'явилося в СК України, прийнятому Верховною Радою України 10 січня 2002 року. В Україні найбільш поширеним патронат був у повоєнні роки, коли з'явилася нова хвиля бездоглядних і безпритульних дітей, а держава була неспроможна охопити цих дітей дитячими закладами, а з часом почав зникати у зв'язку з неможливістю держави надавати матеріальну допомогу патронатній сім'ї, його ідентифікували з опікою (піклуванням) [1, с. 475; 2, с. 134].